

Begroting Waddenfonds 2023

Voor zienswijze aan PS verstuurd op 1 april 2022
Vastgesteld door PS Noord-Holland, Fryslân en Groningen op *nog in te vullen*
Vastgesteld door het algemeen bestuur Waddenfonds op *nog in te vullen*

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	3
2	INRICHTING GR WADDENFONDS	4
2.1	GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING WADDENFONDS	4
2.2	SAMENSTELLING BESTUUR EN ORGANISATIE	4
3	PROGRAMMA'S	5
3.1	INLEIDING	5
3.2	ALGEMENE FINANCIËLE EN BELEIDSMATIGE KADERS	6
4	FINANCIËN ACTUALISATIE	12
5	PARAGRAFEN	13
5.1	INLEIDING	13
5.2	BEDRIJFSVOERING (UITVOERINGSORGANISATIE INCLUSIEF BEHEERFUNCTIES)	13
5.3	FINANCIERING	13
5.4	WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	14
5.5	ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	16
5.6	GRONDBELEID	16
5.7	LOKALE HEFFINGEN	16
5.8	VERBONDEN PARTIJEN	16
6	FINANCIËLE BEGROTING.	17
6.1	RECAPITULATIE PROGRAMMABEGROTING EN MEERJAREN-PERSPECTIEF	17
	TOELICHTING BEGROTING 2023	19
6.1.1	BEGROTINGSPROGRAMMA SUBSIDIETHEMA'S EN -PROGRAMMA'S	19
6.1.2	BEGROTINGSPROGRAMMA BEDRIJFSVOERING	20
6.1.3	BEGROTINGSPROGRAMMA ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	21
6.1.4	RESULTAATBESTEMMING	21
6.2	2024 EN VERDER	21
6.3	GEPROGNOSTISEERDE BALANS	22

1 Inleiding

Het dagelijks bestuur biedt u hierbij de conceptbegroting 2023 van het Waddenfonds aan. Het Waddenfonds geeft uitvoering aan een gedecentraliseerde taak van de rijksoverheid. Deze taak is aan de drie Waddenprovincies gezamenlijk overgedragen per 1 januari 2012. Een en ander is vastgelegd in het Bestuursakkoord van 14 september 2011. Met de decentralisatie hebben de drie Waddenprovincies een belangrijk instrument in handen voor het in stand houden en ontwikkelen van het Waddengebied.

In mei 2012 hebben Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van de provincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen besloten tot het instellen van de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds in de vorm van een openbaar lichaam. Op 9 juni 2012 heeft daartoe de constituerende vergadering plaatsgevonden op Texel. Met de overdracht van de middelen door de Provincie Fryslân aan het Waddenfonds per 1 oktober 2012 is het Waddenfonds ook daadwerkelijk als zelfstandige organisatie van start gegaan. Vanaf oktober 2012 en in 2013 heeft het Waddenfonds subsidies verstrekt op basis van het Pionierprogramma 2012-2013.

In 2014 is het nieuwe Uitvoeringsplan Waddenfonds 2014-2017 door Provinciale Staten van de provincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen vastgesteld en daarna in werking getreden. Op basis van het Uitvoeringsplan heeft het algemeen bestuur van het Waddenfonds op 30 juni 2014 het Jaarprogramma 2014-2015 vastgesteld en op 26 november 2015 het Jaarprogramma 2016.

Eind 2016 hebben Provinciale Staten van de drie GR-provincies het Investeringskader Waddengebied 2016-2026 vastgesteld. Op basis daarvan heeft het Waddenfonds een Uitvoeringskader Waddenfonds (UK) 2017-2026 opgesteld. In het UK is enerzijds de inzet van het Waddenfonds voor de majeure opgaven bepaald en anderzijds de aanpak voor de thematische openstellingen. Dit kader is vastgesteld door de staten van de drie GR-provincies en vormde de basis voor het door het algemeen bestuur vastgestelde Uitvoeringsprogramma 2017-2026.

In 2020 is de geplande evaluatie van het Waddenfonds uitgevoerd parallel aan de midterm review Investeringskader Waddengebied. Tegelijkertijd met de evaluatie is gestart met de herijking van het UK 2016-2026. Dit heeft geresulteerd in een nieuw Uitvoeringskader 2021-2027. Dit is in 2021 door de Provinciale Staten van de drie GR-provincies vastgesteld. Op basis daarvan is het Uitvoeringsprogramma 2021-2027 door het algemeen bestuur in oktober 2021 vastgesteld.

Bij het opstellen van de begroting 2023 wordt de – in de Wet Gemeenschappelijke regeling en in de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds – voorgeschreven cyclus gevolgd en is vaststelling voor de zomer van 2022 voorzien. In deze begroting is een paragraaf opgenomen met daarin de algemene financiële en beleidsmatige kaders. Daarnaast bevat deze begroting een onderverdeling in programma's. Alles gebaseerd op het nieuwe Uitvoeringskader 2021-2027.

In de begroting 2016 is geïntroduceerd dat het Waddenfonds een deel (2/3e deel à € 16,5 miljoen) van de jaarlijkse rijksdotaties kan inzetten voor majeure projecten. Subsidies aan majeure projecten kunnen grote bedragen betreffen. In de financiële verordening is de basis gelegd om voor dergelijke projecten meerjarig begrotingsmiddelen te reserveren. Het al eerder hierboven genoemde Investeringskader bevat zes grote opgaven die met majeure, meerjarige projecten worden ingevuld en waarvoor veelal meerjarige financiering nodig is. De begroting bevat een specificatie met majeure projecten waarover sinds het begin van het Investeringskader Waddengebied besloten is en waarvoor nog steeds sprake is van meerjarige begrotingsconsequenties.

Consequentie van het meerjarig beschikken van middelen in begrotingen is dat dit doorwerkt in volgende begrotingsjaren, terwijl in de jaarcyclus elk jaar de begroting voor het daaropvolgende jaar voor zienswijze aan Provinciale Staten wordt voorgelegd en door het algemeen bestuur wordt vastgesteld.

In de afgelopen jaren is er verder gewerkt aan het programmeren van majeure projecten. De op begrotingsbasis beschikbaar gestelde middelen voor subsidies bleken niet voldoende om de ambities te realiseren en te dekken. Om daarvoor op tijd middelen beschikbaar te hebben is in 2018 dan ook besloten tot een wijziging van de begroting Waddenfonds 2018. Vanuit de Algemene Reserve is toen 30 miljoen met een wijziging van de begroting beschikbaar gekomen voor investeringen in majeure projecten. In 2022 wordt een voorstel voorbereidt om nogmaals te kijken naar de Algemene Reserve van € 25,7 miljoen, peildatum 2020, en de mogelijkheid om deze in te zetten voor majeure projecten.

In de meerjarenbegroting ziet u het middelenbeslag weergegeven van de majeure projecten waartoe inmiddels is besloten.

2 Inrichting GR Waddenfonds

2.1 Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds

In mei 2012 heeft besluitvorming plaatsgevonden over het treffen van de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds in Provinciale Staten.

Daarbij hebben de volgende elementen een rol gespeeld:

- *het Kabinet heeft besloten het Waddenfonds te decentraliseren naar de Waddenprovincies;*
- *ten behoeve van deze decentralisatie hebben het Rijk en de Waddenprovincies op 14 september 2011 het Bestuursakkoord Decentralisatie Waddenfonds ondertekend;*
- *met deze decentralisatie werd het beheer over het Waddenfonds en de besteding van middelen ten laste van dit fonds een autonome taak van de Waddenprovincies;*
- *in voormeld Bestuursakkoord is opgenomen dat de Waddenprovincies zorg dragen voor een professionele uitvoeringsorganisatie voor het beheer van het Waddenfonds en in gezamenlijkheid beschikken over de gelden van dit fonds.*

Na de constituerende vergadering van 9 juni 2012 is opdracht gegeven voor de aanstelling van de onafhankelijke kwaliteitscommissie en de werving van de directeur Waddenfonds. De directeur Waddenfonds is per 1 december 2012 begonnen. De Kwaliteitscommissie is geïnstalleerd met ingang van 2012

Naar aanleiding van de wijziging van de Wet Gemeenschappelijke regelingen is door de Waddenprovincies in november 2015 de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds gewijzigd.

2.2 Samenstelling Bestuur en organisatie

Het dagelijks bestuur van het Waddenfonds bestaat uit drie leden, van elke Waddenprovincie de gedeputeerde die het Waddenfonds in portefeuille heeft.

Het algemeen bestuur bestaat uit negen leden. Naast de drie portefeuillehoudende gedeputeerden, zijn van Noord-Holland twee statenleden aangesteld en van Fryslân en Groningen elk twee gedeputeerden. Voor elk van de bestuursleden zijn plaatsvervangers aangesteld.

Ter ondersteuning van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur is een kleine, professionele organisatie ingericht. Het betreft de functies secretaris-directeur, plaatsvervangend directeur/controller, programmaregisseur en juridische, financiële en administratief-secretariële ondersteuning. De toetsing van aanvragen aan de Subsidieverordening Waddenfonds en het beheer van toegekende subsidies is uitbesteed aan een beheerorganisatie.

3 Programma's

3.1 Inleiding

De hoofddoelstellingen van het Waddenfonds zijn:

- Het vergroten en versterken van de natuur- en landschapswaarden van het Waddengebied;
- Het verminderen of wegnemen van externe bedreigingen van de natuurlijke rijkdom van de Waddenzee;
- Een duurzame economische ontwikkeling in het Waddengebied dan wel gericht zijn op een substantiële transitie naar een duurzame energiehuishouding in het Waddengebied en de direct aangrenzende gebieden;
- Het ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding ten aanzien van het Waddengebied.

In het Bestuursakkoord is bepaald dat de vier hoofddoelstellingen nevensgeschikt zijn. Het Waddenfonds zet zich in voor een samenhangende ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden, duurzame economische ontwikkeling, verduurzaming van de energiehuishouding en een duurzame kennishuishouding van het Waddengebied. Tevens is bepaald dat de middelen uit het Waddenfonds op programmatische wijze zullen worden ingezet.

In de begroting wordt gewerkt met drie begrotingsprogramma's. Daarnaast zijn expliciet de verleende begrotingssubsidies met haar meerjarige doorwerking opgenomen. De drie programma's die in deze begroting staan zijn:

- Subsiethema's en -programma's;
- Bedrijfsvoering;
- Algemene Dekkingsmiddelen.

Deze drie programma's maken het enerzijds mogelijk om nadrukkelijker de bestemming van middelen af te bakenen. Anderzijds bieden ze mogelijkheden om bevoegdheden tot het bestemmen van middelen, binnen het vastgelegde programma, over te dragen aan het dagelijks bestuur. De kaders hiervoor liggen vast in de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds, de Financiële Verordening en de Nota Toelichting Begroting. Ze worden nader toegelicht in paragraaf 3.2.

In 2021 hebben de Provinciale Staten van de Waddenprovincies het Uitvoeringskader Waddenfonds 2021-2027 vastgesteld. Als bouwstenen voor de programmering is de volgende thema-indeling gehanteerd:

Hoofddoelen	Thema's
A. Het vergroten en versterken van de natuur- en landschapswaarden van het Waddengebied	
	Natuur
	Werelderfgoed, landschap en cultuurhistorie
B. Het verminderen en wegnemen van externe bedreigingen van de natuurlijke rijkdom van de Waddenzee	
	Bodem, water, licht en geluid
C. Een duurzame economische ontwikkeling in het Waddengebied, dan wel gericht zijn op een substantiële transitie naar een duurzame energiehuishouding in het Waddengebied en de direct aangrenzende gebieden	
	Duurzame recreatie en duurzaam toerisme
	Duurzame energiehuishouding
	Duurzame Waddenhavens
	Duurzame visserij
	Duurzame landbouw

Verder is er het Budget Lokale Innovaties (BLI), een laagdrempelige regeling gericht op initiatieven uit lokale gemeenschappen die aansluiten op bestaande programma's voor leefbaarheids- en plattelandontwikkeling. Kleinschalige en vernieuwende initiatieven die bijdragen aan de vitaliteit en

de duurzaamheid van lokale gemeenschappen kunnen zo mogelijk gemaakt worden en geven daarmee invulling aan Hoofdoel C. Per project kan maximaal € 50.000,- subsidie worden aangevraagd.

Hoofddoelstelling D “Het ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding ten aanzien van het Waddengebied”

Tot en met 2021 is het de Waddenacademie die met een begrotingssubsidie van het Waddenfonds invulling geeft aan de hoofddoelstelling ‘Ontwikkelen duurzame kennishuishouding Waddengebied’. Per 2022 wordt dit anders uitgevoerd. In 2021 heeft het Bestuurlijk Overleg Waddengebied (waar het Rijk, de drie provincies, kust- en eilandgemeenten en waterschappen bestuurlijk vertegenwoordigd zijn inclusief de voorzitter van het Omgevingsberaad Waddengebied) besloten de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een duurzame kennishouding voor het Waddengebied op zich te nemen. Ze hebben de Waddenacademie gevraagd om als kennisregisseur zorg te dragen voor een meerjarige Kennisagenda 2023-2027 en een jaaroverzicht Onderzoeksopgave 2023. Voor 2022 heeft het dagelijks bestuur van het Waddenfonds besloten om maximaal € 1,1 miljoen subsidie voor de Waddenacademie als kennisregisseur te garanderen en deze bijdrage beschikbaar te stellen aan het Bestuurlijk Overleg Waddengebied. In 2021 heeft het dagelijks bestuur besloten om tot met 2025 € 100.000,- beschikbaar te stellen voor het programma Ontwikkeling Kennisagenda Waddengebied dat samen met de ministeries van LNV, IenW en EZK en de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek wordt ontwikkeld.

Uitvoeringsprogramma

Inmiddels is na vaststelling van het nieuwe Uitvoeringskader 2021-2027 een nieuw Uitvoeringsprogramma opgesteld en in oktober vastgesteld door het algemeen bestuur. Op basis van het Uitvoeringsprogramma Waddenfonds 2017-2026 heeft het dagelijks bestuur in 2021 subsidieregelingen vastgesteld. De subsidieregelingen kunnen aanvullend c.q. complementair worden toegepast ten opzichte van het Investeringskader Waddengebied.

Het algemeen bestuur heeft in het Uitvoeringsprogramma 2021-2027 inhoudelijke accenten gelegd en tevens een onderverdeling aangegeven binnen het begrotingsprogramma Subsiethema's. Het is aan het dagelijks bestuur om – binnen het door het algemeen bestuur vastgestelde Uitvoeringsprogramma – met subsidieregelingen subsidieplafonds en inschrijvingstermijnen voor de thema's vast te stellen.

Indien er aanleiding voor is, kan bijstelling van het Uitvoeringsprogramma door het algemeen bestuur plaatsvinden.

3.2 Algemene financiële en beleidsmatige kaders

Algemene uitgangspunten

De per 1 januari 2015 gewijzigde Wet Gemeenschappelijke regelingen schrijft in artikel 47b voor dat het dagelijks bestuur vóór 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders voorlegt aan Provinciale Staten van de deelnemende provincies. Op die manier kan de Gemeenschappelijke regeling (hierna GR) tijdig – voor behandeling van de voorjaars(kader)nota – bij de deelnemende provincies kenbaar maken of en hoe de GR de bijdragen van de deelnemers beïnvloedt. Bij de behandeling van de voorjaars(kader)nota kunnen de deelnemers op basis van deze informatie sturing geven aan hun bijdragen aan de GR. Aangezien de GR Waddenfonds alleen wordt gefinancierd met rijksdotaties zijn de beleidsmatige en financiële kaders van het Waddenfonds niet van invloed op de begrotingen van de Waddenprovincies. De provincies dragen niet bij uit eigen middelen. Vanaf 1 januari 2021 wordt het beschikbare bedrag in decentralisatie-uitkering (€ 28,878 miljoen) verdeeld over de provincies Fryslân, Noord-Holland en Groningen. Elke provincie ontvangt 1/3 deel en keert dit uit aan het Waddenfonds.

Het Waddenfonds benut deze paragraaf in de begrotingstoelichting om de relatie tussen de inhoudelijke en financiële inzet van het Waddenfonds toe te lichten, alsmede de bandbreedtes waarbinnen de GR de middelen inzet om uitvoering te geven aan de Waddenvisie ('Wadden van

allure!') en het Investeringskader Waddengebied. Deze documenten kunnen worden betrokken bij de behandeling van de conceptbegroting voor zienswijze in Provinciale Staten.

Het Waddenfonds hanteert als vast uitgangspunt een gelijke verdeling van middelen uit het Waddenfonds aan het eind van de periode (t/m 2026) tussen duurzame economie en ecologie (de zogenaamde 50%-50% verdeling). De Waddenprovincies hebben zich in artikel 3 van het Bestuursakkoord met de minister van Infrastructuur en Milieu verplicht om deze verdeling in stand te houden na de decentralisatie van de middelen uit het Waddenfonds.

Transparant meerjarig begroten als gevolg van wijziging Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds

In 2015 hebben Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten naar aanleiding van de wijziging van de Wet Gemeenschappelijke regelingen (Wgr) de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds (Gr Waddenfonds) gewijzigd. Enerzijds zijn daarmee wettelijke bepalingen van de Wgr geïmplementeerd. Dit leidt er onder andere toe dat voor 15 april de conceptbegroting voor zienswijze aan Provinciale Staten wordt voorgelegd gelijktijdig met de (ontwerp)jaarrekening van het voorgaande jaar. Anderzijds is in de Gr Waddenfonds de basis gelegd voor het flexibeler en transparant inzetten van middelen. Als uitwerking van de Gr Waddenfonds is daarbij door het algemeen bestuur de Financiële Verordening in 2015 vastgesteld, waarin het mogelijk is gemaakt om met overloopbestemmingsreserves te werken waardoor subsidiebeschikkingen kunnen worden afgegeven in het volgende boekjaar die voortvloeien uit openstellingen uit het voorgaande boekjaar.

Daarnaast maken de gewijzigde Gr Waddenfonds en de Financiële Verordening het mogelijk om resultaten uit het afgesloten boekjaar te plaatsen in de zogenaamde bestemmingsreserve voor majeure projecten. Middelen uit deze bestemmingsreserve kunnen worden aangewend voor majeure projecten als daartoe met een (technische) begrotingswijziging door het bestuur wordt besloten.

Deze instrumentele flexibilisering kan worden ingezet om majeure projecten met Waddenfondsmiddelen te kunnen (co)financieren op basis van het Investeringskader dat door de deelnemende provincies is vastgesteld. Vanaf de begroting 2016 wordt als vuistregel aangehouden dat 1/3 deel van de jaarlijks te besteden Rijksdotaties wordt ingezet voor openstellingen en 2/3 kan worden ingezet voor majeure projecten. Veelal zal de uitvoering van majeure projecten een meerjarig karakter hebben, in de betreffende begrotingen worden de financiële implicaties in beeld gebracht.

Het algemeen bestuur heeft naast de financiële verordening ook de Nota Toelichting Begroting vastgesteld. Deze nota vormt het procedurele kader voor het dagelijks bestuur in relatie tot de begroting. Daarbij is tevens vastgelegd op welke wijze het dagelijks bestuur kan omgaan met de middelen die zijn geraamd in de drie begrotingsprogramma's.

Uitvoeringskader Waddenfonds (UK)

Met het vaststellen van het Uitvoeringskader Waddenfonds 2021-2027 - voorgedragen door het algemeen bestuur Waddenfonds - door Provinciale Staten zijn de kaders gegeven voor de inzet van het Waddenfonds voor de majeure opgaven van het Investeringskader en voor de thematische openstellingen. Het UK is hét inhoudelijke kader voor subsidieverlening door het Waddenfonds aan majeure projecten die uit het Investeringskader voortvloeien en voor thematische openstellingen van het fonds. De verdeling over duurzame economie en ecologie voor majeure projecten wordt ingekaderd door de indicatieve middelenverdeling zoals aangegeven in het Investeringskader. Het Uitvoeringskader heeft in principe een looptijd tot het einde van het fonds, echter met dien verstande dat wijzigingen te allen tijde mogelijk zullen zijn.

Het bestuur van het Waddenfonds legt nu, ter kennisname, ook de ontwerpjaarstukken 2021 aan Provinciale Staten voor zodat deze informatie kan worden betrokken bij de zienswijze-behandeling van de ontwerpbegroting.

Provinciale Staten van de Waddenprovincies zijn daarmee in staat in de vergadering één en ander in samenhang te beschouwen en desgewenst te besluiten over het indienen van een zienswijze op de ontwerpbegroting.

In het Uitvoeringsprogramma Waddenfonds is een directe koppeling gelegd in relatie tot de themagespecificeerde doelen en de hoofddoelen, gekoppeld aan duurzame economie en ecologie.

Het dagelijks bestuur stuurt vervolgens met subsidieplafonds en vereisten voor de thema's in de jaarlijkse openstellingen, opdat aan het einde van de looptijd van het Waddenfonds de beoogde gelijke verdeling kan worden gerealiseerd. In de jaarverslagen wordt gerapporteerd over de stand van zaken ten aanzien van dit uitgangspunt.

Zowel voor Waddenfondsbijdragen aan majeure projecten als de inzet van Waddenfondsmiddelen bij thematische openstellingen vormt de Algemene subsidieverordening Waddenfonds 2017 het juridisch kader voor subsidieverlening.

De inhoudelijke kaders – Uitvoeringskader en Uitvoeringsprogramma Waddenfonds - en de budgettaire kaders van de begroting zijn bepalend voor de subsidieregelingen (openstellingsbesluiten) van het dagelijks bestuur. In de subsidieregeling en met daarin gestelde subsidieplafonds kunnen aanvullende inhoudelijke vereisten en criteria worden gesteld. Tijdens openstellingsperioden kunnen subsidieaanvragen worden ingediend. Het dagelijks bestuur beschikt uiteindelijk over aanvragen die zijn getoetst aan de bepalingen van de subsidieregeling en de subsidieverordening. Aanvullend kan een ingesteld subsidieplafond ervoor zorgen dat een project niet voor subsidieverlening in aanmerking komt.

Het subsidieplafond is het sturingsinstrument waarmee overschrijding van de begroting wordt beheerst. Zoals vastgelegd in het UK zal bij de subsidieregelingen het molenaars- principe leidend zijn bij de wijze van verdeling van de middelen. Ook andere wijzen van verdeling blijven mogelijk, zoals het tenderprincipe of het uitschrijven van prijsvragen. Bij het molenaarsprincipe worden aanvragen op volgorde van binnenkomst beoordeeld. Bij een tenderprincipe worden alle aanvragen, na sluiting van een openstellingsperiode, gelijkelijk beoordeeld en gewogen: rangschikking naar de mate waarin aanvragen voldoen aan de gestelde subsidiecriteria. Daartoe wordt het dagelijks bestuur indien het een openstelling volgens het tenderprincipe betreft, bij haar besluitvorming geadviseerd door een commissie van deskundigen: een zogenoemde adviescommissie. In 2021 is gebruik gemaakt van het molenaarsprincipe voor de verdeling van de subsidies.

Naast de programmering (inhoudelijke sturing en sturing met middelen en qua verdeelwijze) met openstellingen voor de thema's bestaan er op basis van artikel 6 van het Bestuursakkoord twee budgetten. Eén budget betreft Budget Lokale Innovaties (BLI). Het BLI wordt ingezet om vernieuwende lokale initiatieven te stimuleren die bijdragen aan de vitaliteit van het Waddengebied. Subsidieregelingen in het kader van BLI volgen het molenaarsprincipe. Het andere budget is gericht op de hoofddoelstelling van het Waddenfonds ten aanzien van de kennishuishouding. Het budget kennishuishouding werd onder meer ingezet ter financiering van de activiteiten van de Waddenacademie. Sinds 2021 is het opdrachtgeverschap voor de kennishuishouding bij het Bestuurlijk Overleg Waddengebied ondergebracht.

De bepalingen in de subsidieregelingen zijn tevens gericht op stimulering van meervoudige doelrealisatie en op stimulering van samenwerking bij de uitvoering van gesubsidieerde projecten. In de openstellingsperioden is er een gelijk speelveld voor aanvragers.

Reeds verleende begrotingssubsidies voor majeure projecten

Projectnaam	Datum subsidie verleend	Bedrag verleend STAND RESERVES
Nieuwe Waterwerken Zoutkamp	10-dec-21	€ 1.856.079
Regain	1-okt-21	€ 1.217.834
Zoet op Zout	26-mrt-21	€ 1.600.000
Deelprogramma Beleef Kornwerderzand	26-mrt-21	€ 6.000.000
Waddengastronomie versterkt Werelderfgoedbeleving	26-mrt-21	€ 985.834
Op Paad lans it Waad	11-dec-20	€ 1.303.822
Zoete Toekomst	3-jul-20	€ 850.000
Programma green shipping	3-jul-20	€ 8.000.000
De Donkerte van het Waddengebied -2020	27-mrt-20	€ 1.502.816
Begrotingssubsidie Holwerd aan Zee	27-mrt-20	€ 8.333.000
Vitale Kustzone Lauwersmeergebied	27-mrt-20	€ 8.300.000
Waddentools Swimway Waddenzee 2019	29-nov-19	€ 3.598.750
Ruim Baan voor Vissen 2	29-nov-19	€ 12.794.549
Groene Waterstof infrastructuur Chemiecluster Delfzijl	28-jun-19	€ 1.063.650
Demo-project gecombineerde restwarmteleiding bio-economie	28-jun-19	€ 1.865.441
Wij en Wadvogels	28-jun-19	€ 7.912.140
De volgende stap in getijdenenergie: demonstratie TidalKite	28-jun-19	€ 2.267.576
Vissen voor verbinding	31-dec-18	€ 3.011.725
Centrum gastvrij Schiermonnikoog	21-dec-18	€ 1.250.000
Pilot Ophogen Landbouwgronden	21-dec-18	€ 833.410
Waddentools Habitatdiversiteit, Waddenmozaiek naar een rijk geschakeerde wadbodem	21-dec-18	€ 4.183.000
Demonstratie AHPD Ameland	21-dec-18	€ 3.021.733
Ontwikkeling 20MW waterstof elektrolyse	21-dec-18	€ 5.216.001
Groene chemie uit CO2 en zonlicht	21-dec-18	€ 1.066.265
Verbinding rond Sud Ie	6-dec-18	€ 9.391.145
SlowMill Pilot Texel	3-dec-18	€ 2.357.839
Begrotingssubsidie Green Goods Texel	13-jul-18	€ 1.578.800
Programma vermarkten Werelderfgoed Waddenzee	9-jul-18	€ 2.893.500
Werelderfgoedcentrum Waddenzee	16-mrt-18	€ 9.650.000
Vitale kustontwikkeling Eems-Dollard	21-nov-16	€ 23.647.188
Vismigratierivier Afsluitdijk (Deel 2)	30-jun-16	€ 14.000.000
Realisatie Spuistroomcentrale Kornwerderzand	30-jun-16	€ 2.803.869
Waddencentrum (beleefcentrum) De Nieuwe Afsluitdijk	12-apr-16	€ 4.015.650
Marconi Buitendijks Strand Delfzijl: schakel tussen stad en wad	12-apr-16	€ 3.209.708
		€ 161.581.324

Bovenstaande tabel gaat over de toegekende begrotingssubsidies.

Ten behoeve van de overzichtelijkheid in deze begroting en haar meerjarenperspectief zijn de meerjarige financiële effecten op bovengenoemde majeure projecten per project in de tabellen in hoofdstuk 6 verwerkt. Daar worden de bedragen genoemd die nog uitbetaald moeten worden. Om die reden sluiten bovengenoemde bedragen niet altijd aan op de tabel in paragraaf 6.1.

Een toelichting op de majeure projecten kunt u vinden in de jaarstukken 2021 en op de [website](#) van het Waddenfonds.

Renteopbrengsten

Met ingang van 2014 worden de geldmiddelen die nog niet direct uitbetaald hoeven te worden op grond van de Wet Schatkistbankieren, verplicht bij het Ministerie van Financiën gestald. In 2014 is via het Ministerie twee keer € 15 miljoen in een langlopend deposito belegd. Eén deposito liep af in 2021 en het tweede deposito heeft een looptijd tot mei 2023. In verband met de extreem lage rentestanden wordt er voorlopig niet belegd in nieuwe deposito's. De aflopende deposito's resulteren vanaf 2021 in een afname van de renteopbrengsten, en daarmee in een afname van de begrotingsruimte. Er wordt voor gekozen om de afname niet in mindering te brengen op de majeure programma's maar op de thematische programma's.

Capaciteit Uitvoeringsorganisatie Waddenfonds

Bij het vaststellen van de begroting 2020 is er voor de beperkte capaciteit van de uitvoeringsorganisatie een ophoging van de begroting geweest voor de jaren 2020, 2021 en 2022. Het uitgangspunt voor de organisatie-/bedrijfsvoeringskosten was 5% van de gemiddelde jaardotatie van het Rijk in het fonds. Met de vaststelling van de begroting 2021 hebben de drie Provinciale Staten de organisatie-/bedrijfsvoeringskosten tot en met 2023 opgehoogd tot € 2.6 miljoen, dit is 7,4%. De dekking à € 850.000,- vindt plaats vanuit de algemene reserve.

Het voorstel is om bij de vaststelling van deze begroting de ophoging te continueren tot en met 2026. Door dit tijdig te continueren kan de Waddenfondsorganisatie hier in komende openstellingen rekening mee houden, dat geldt ook voor de proactieve werkwijze van het Waddenfonds.

Het algemeen bestuur heeft gevraagd om in 2022 een nadere onderbouwing te ontvangen voor de benodigde capaciteit tot en met 2026. Deze onderbouwing kan gevonden worden in de omvang van het werk, bestaande uit jaarlijks plm. Vijfenveertig BLI-aanvragen, gemiddeld zesendertig aanvragen voor de brede openstelling, vijf - tien majeure projecten en meer dan honderd projecten in beheer. Door de toename van de omvang van het aantal projecten, de complexiteit en de kwaliteitsverbetering van het beheer en de afstemming die rondom de majeure projecten nodig is, maakt dat de komende periode tot 2026 de huidige formatie nodig is.

Het ontwikkelen van nieuwe projecten vraagt meer inspanning dan voorheen omdat het zogenaamde 'laaghangend fruit' inmiddels al subsidie van het Waddenfonds heeft ontvangen. Dit heeft geleid tot de meer dan tweehonderd projecten die in uitvoering of gerealiseerd zijn. De thematische openstellingen hebben de afgelopen jaren steeds een onderuitputting gehad van € 3-4 miljoen. Deze ontwikkelingen betekenen dat het Waddenfonds een meer proactieve werkwijze moet hanteren om te komen tot kwalitatief goede projecten. Het Waddenfonds wordt ook vaker betrokken bij de uitvoering van projecten. Voor de komende jaren is nog € 114 miljoen vanuit de Rijksdotaties beschikbaar. Om de ontwikkeling en het beheer van goede projecten mogelijk te blijven maken, is het van belang om de capaciteit de komende jaren op het huidige niveau te houden. Dit vraagt een continuering van € 850.000,- per jaar tot 2026. De capaciteit blijft hierdoor op het huidige niveau. Het gaat om een maximum van € 850.000,-. Mocht blijken dat er minder middelen nodig zijn voor de organisatie, dan vloeien deze middelen terug naar de Algemene Reserve.

Veranderingen

Uitvoeringskader (UK) 2021-2027

In 2020 heeft het Waddenfonds een evaluatie laten uitvoeren. Het evaluatierapport met daarin aanbevelingen is input geweest voor het Uitvoeringskader 2021-2027. Het evaluatierapport is met het concept UK en een bestuurlijke reactie aan Provinciale Staten aangeboden. Het UK 2021-2027 is op onderdelen aangepast naar aanleiding van de evaluatie van het Waddenfonds en de Midterm review van het Investeringskader Waddengebied. Ook de ervaringen van werken met het UK 2016-2026 zijn meegewogen. Het kader biedt inzicht en sturing op strategisch niveau als het gaat om uitwerking van de doelen (doelspecificatie) en de inzet van de middelen tussen de drie subsidiestromen. Er staat beschreven langs welke subsidiesporen (Majeur, Thematisch, Budget Lokale Innovaties) het Waddenfonds haar middelen inzet en hoe de toedeling van middelen naar deze sporen is vormgegeven. Het UK 2021-2027 is in 2021 door Provinciale Staten vastgesteld. In oktober 2021 is het Uitvoeringsprogramma, een nadere uitwerking van het UK 2021-2027 door het algemeen bestuur vastgesteld. Dit was ook aanleiding om de Algemene Subsidieverordening gewijzigd vast te stellen.

Kennishuishouding

In 2021 is besloten om de verantwoordelijkheid voor de duurzame kennishuishouding bij het Bestuurlijk Overleg Waddengebied (BOW)¹ te beleggen. In gezamenlijkheid is door het Waddenfonds, de Waddenprovincies, de ministeries van LNV, I&W en EZK, de Beheerautoriteit Waddenzee en de Waddenacademie hiertoe een voorstel gemaakt. In 2022 wordt gewerkt aan een meerjarige Kennisagenda 2023-2027 en een jaaroverzicht Onderzoeksopgave 2023.

Met de geschetste ontwikkeling is een bepalende inhoudelijke stap gezet in de realisatie van de kennisdoelstelling. Met de besluitvorming van het BOW is de doorontwikkeling en instandhouding hiervan ingebed in de nieuwe bestuurlijke organisatie voor het Waddengebied en daarmee een gezamenlijke bestuurlijke verantwoordelijkheid van partijen in het BOW. Daarmee verandert ook de rol van het Waddenfonds. Voor de resterende looptijd verschuift het accent naar de rol van financier, namens de samenwerkende provincies in het BOW, als bijdrage in de kosten van de gezamenlijk in stand te houden kennishuishouding en te bekostigen vanuit de jaardotatie vanuit het Rijk ten behoeve

¹ In het Bestuurlijk Overleg Waddengebied zijn het Rijk, de drie Waddenprovincies, kust- en eilandgemeenten en waterschappen op bestuurlijk niveau vertegenwoordigd, plus de voorzitter van het Omgevingsberaad. Het Bestuurlijk Overleg richt zich op strategische besluitvorming over het beleid voor het Waddengebied. De voorzitter is de minister van IenW (coördinerend bewindspersoon voor het Waddengebied).

van het Waddenfonds. Uiteraard zal daarnaast de mogelijkheid blijven bestaan om gedurende de looptijd van het fonds specifieke kennis gerelateerde activiteiten te subsidiëren.

Detacheringen personeel vanuit de deelnemende provincies in de GR en de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Provincie Fryslân

Voor een goede uitvoering van de werkzaamheden heeft het Waddenfonds een dienstverleningsovereenkomst met de Provincie Fryslân over de te leveren producten en diensten. Het grootste onderdeel van de DVO vormen het beheer en beoordeling van de subsidies. Dit gebeurt binnen het zogenaamde Team Beheer van de afdeling Subsidies van de Provincie Fryslân. Daarnaast levert de provincie ondersteuning op een aantal PIOFA-taken. De looptijd van de huidige DVO is tot 31 december 2023.

De kosten van de DVO bedragen ongeveer € 1.100.000,-. Met de vaststelling van de begroting 2021 zijn de kosten van de DVO met €350.000,- per jaar verhoogd, met dien verstande dat de in voorgaande jaren toegepaste verhoging niet tot en met 2023, maar tot en met 2022 loopt. Bij de begroting 2021 is voor 2023 is een extra incidentele verhoging van € 500.000,- gerealiseerd. In de paragraaf capaciteit Uitvoeringsorganisatie Waddenfonds wordt toegelicht dat de komende jaren deze extra verhoging nodig blijft.

Communicatie

Om te werken aan meer naamsbekendheid van het Waddenfonds en projecten meer in beeld te brengen heeft het Waddenfonds de afgelopen jaren extra geïnvesteerd in communicatie. Het uiteindelijke doel is om te zorgen dat aanvragers de weg naar het Waddenfonds goed weten te vinden en er kwalitatief goede en nieuwe projecten/programma's gerealiseerd kunnen worden die bijdragen aan de doelen van het Waddenfonds. Er wordt veel ingezet op free publicity door persberichten en berichten op de website en social media over bijvoorbeeld nieuwe openstellingen en subsidiebesluiten. Het Waddenfonds heeft zelf geen communicatiecapaciteit maar huurt deze extern in. Jaarlijks wordt er samen met het Omgevingsberaad Waddengebied een Toogdag voor de Wadden georganiseerd. Op deze dag ontmoet de Waddengemeenschap elkaar en wordt geïnspireerd rondom een thema, diverse Waddenfondsprojecten en met excursies. De financiële bijdrage van het Waddenfonds aan deze dag is rond de € 30.000,-. De totaal geschatte kosten voor communicatie in 2023 liggen rond de € 100.000,-. Deze kosten worden gedekt vanuit het ontwikkelbudget waar jaarlijks € 300.000,- beschikbaar voor is. Dit budget kent de laatste jaren een onderbesteding.

Rechtmatigheidscontrole

Bij het opstellen van deze begroting is er een voornemen dat er in 2022 een wet wordt ingevoerd die regelt dat gemeenten, provincies en ook GR-en per verslagjaar 2022 in de jaarrekening verantwoording moeten afleggen over de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur. De accountant beperkt zich dan tot een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening. Deze wijziging is onderdeel van het Wetsvoorstel versterking decentrale rekenkamers. Dit vraagt extra werkzaamheden van de organisatie van het Waddenfonds. Bij het opstellen van deze begroting is nog niet duidelijk om welke werkzaamheden en kosten het zal gaan.

Afronding Waddenfonds

Het Waddenfonds is eindig. In 2026 wordt de laatste jaardotatie van het Rijk van € 28.878 miljoen ontvangen. In de Gemeenschappelijke regeling staat dat de regeling eindigt op 1 januari 2028. De regeling spreekt zich niet uit over een mogelijke verlenging. Tot en met 2027 bestaat de regeling in volle omvang en moet (in beginsel) ook aan alle (wettelijke) verplichtingen die gelden voor het openbaar lichaam worden voldaan. Die datum lijkt nog ver weg, maar met projectsubsidies die niet zelden pas na vijf jaar of langer kunnen worden vastgesteld is het zaak om tijdig te anticiperen. Als er tot 2026 volop projecten worden gehonoreerd, betekent het dat de beheerfase doorloopt tot na afronding van de Gemeenschappelijke regeling. Vanuit dat perspectief is in 2021 gewerkt aan een eerste verkenning hoe het Waddenfonds goed kan worden afgerond.

Het gesprek over de afronding van het Waddenfonds met het bestuur is door Covid-19 vertraagd en zal in 2022 worden hervat. Er wordt inzichtelijk gemaakt en er worden keuzes voorbereid hoe deze afronding moet plaatsvinden. Het weerstandsvermogen van € 5.8 miljoen wordt vooralsnog

gereserveerd voor de afronding van het Waddenfonds. In paragraaf 5.4 Weerstandsvermogen wordt hier nader op ingegaan.

4 Financiën actualisatie

De geschiedenis van het Waddenfonds is te verdelen in drie perioden. Tot 1 januari 2012 was het Rijk verantwoordelijk voor de uitvoering van het Waddenfonds. Tussen 1 januari 2012 en 30 september 2012 had de provincie Fryslân de verantwoordelijkheid voor de begeleiding van uitvoering/monitoring van de lopende projecten. Met ingang van 1 oktober 2012 is deze verantwoordelijkheid overgedragen aan de Gemeenschappelijke regeling (GR) Waddenfonds. Vanaf 1 oktober 2012 werd de GR verantwoordelijk voor zowel de lopende beschikkingen als de door de GR te verstrekken nieuwe beschikkingen. De financiële beheersing en de controle daarop zijn in de 'Financiële Verordening Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds', de 'Nota Toelichting Begroting', de 'Controle Verordening Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds' en de 'Uitvoeringsregeling Treasury' geregeld.

De decentralisatie is verwerkt in de septembercirculaire Provinciefonds 2011. In totaal is er met de decentralisatie een bedrag gemoeid van ruim € 562 miljoen.

Per brief van 6 september 2019 heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de Tweede Kamer geïnformeerd over het proces rond de beoordeling van de decentralisatie-uitkeringen. Dit naar aanleiding van een rapport van de Algemene Rekenkamer ('Resultaten verantwoordingsonderzoek 2018 Ministerie van BZK', mei 2019). De Algemene Rekenkamer merkt circa een derde van de decentralisatie-uitkeringen aan als onrechtmatig bij het Provinciefonds, omdat daarbij sprake is van voorwaarden aan besteding en verantwoording door decentrale overheden, terwijl de Financiële verhoudingswet deze niet toestaat. Een van de decentralisatie-uitkeringen die het betreft is het Waddenfonds.

Naar aanleiding van de reactie van de Algemene Rekenkamer op de huidige betaling van de decentralisatie-uitkering Waddenfonds aan de Provincie Fryslân wordt de verdeling aangepast. Deze aanpassing is nodig omdat in de huidige inrichting van de decentralisatie uitkering de Provincie Fryslân optreedt als penvoeder namens de provincies Noord-Holland en Groningen (en Fryslân).

Vanaf 1 januari 2021 wordt het beschikbare bedrag in decentralisatie-uitkering (€ 28,878 miljoen) verdeeld over de provincies Fryslân, Noord-Holland en Groningen. Elke provincie ontvangt 1/3 deel. Door deze aanpassing in de verdeling wordt verzekerd dat de betalingen rechtmatig plaatsvinden. Deze gewijzigde afspraken worden vastgelegd in een addendum op het 'Bestuursakkoord Decentralisatie Waddenfonds'.

Op grond van het Bestuursakkoord is het volgende betalingsritme voor de decentralisatie bepaald:

bedragen x € 1.000	
2011	33.000
2012	28.878
2012	66.491 overheveling middelen i.v.m. beschikkingen voorgaande jaren
2013	36.824
2014	38.690
2015	40.499
2016 t/m 2026	28.878 Jaarlijks

Het budget voor 2023 bedraagt € 28.959.000,-- (dit bedrag bestaat uit de Rijksdotatie 2023, € 28.878.000,-- en een verwachte bate aan rente-inkomsten van € 81.000).

De overlopende passiva (eerder aangegane subsidieverplichtingen) bedragen per 31 december 2021 € 77.925.579 en zijn toereikend voor verplichtingen per 1 januari 2022.

De algemene reserve bedraagt ultimo 2021, ongeveer € 32,2 miljoen. Deels wordt dit aangewend om de verwachte tekorten op de bedrijfsvoering te financieren.

5 Paragrafen

5.1 Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is bepaald dat in de begroting zeven verplichte paragrafen worden opgenomen, waarin de beleidslijnen zijn vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten. Het doel van de paragrafen is om onderwerpen die verspreid in de begroting staan, gebundeld weer te geven. Wanneer een paragraaf niet aan de orde is, wordt dit bij de betreffende paragraaf nader toegelicht.

5.2 Bedrijfsvoering (Uitvoeringsorganisatie inclusief beheerfuncties)

Tot 2018 werd de begroting voor de bedrijfsvoeringskosten opgebouwd op basis van 5% van gemiddelde jaardotaties over de looptijd. Hiermee werd het budget voor bedrijfsvoeringskosten gemaximeerd op € 1,75 miljoen per jaar. Voor zover dit budget niet voor de bedrijfsvoeringskosten wordt ingezet, vloeit het restant aan het einde van het jaar in de algemene reserve. In 2018 en 2019 zijn voor bedrijfsvoering extra middelen uitgetrokken. Ook is met de vaststelling van de begroting 2020, ingestemd met een tijdelijke verhoging a € 500.000 voor de jaren 2020, 2021 en 2022 en met de 6^e begrotingswijziging 2020 is ingestemd met een verhoging van € 350.000,- (bij elkaar opgeteld een verhoging van € 850.000,-). In deze begroting wordt voorgesteld om deze verhoging te continueren tot en met 2026. De bedrijfsvoeringskosten blijven daarmee op € 2,6 miljoen. Voor 2027 is er in de meerjarenbegroting € 1,75 miljoen gereserveerd voor de bedrijfsvoeringskosten. Dit wordt gedekt uit het weerstandsvermogen van € 5,8 miljoen.

Specifiek is de Commissie Kwaliteitstoetsing Waddenfonds (de Kwaliteitscommissie bestaat uit onafhankelijke deskundigen) nog te vermelden. Deze is aangesteld door het algemeen bestuur van het Waddenfonds en adviseert het algemeen bestuur. Het betreft vijf leden. De vergaderfrequentie is begroot op vijf keer per jaar.

Aanvullend wordt de adviescommissie van deskundigen genoemd die betrokken wordt bij thematische openstellingen in het geval er van de tendersystematiek gebruikt wordt gemaakt.

Zie overigens paragraaf 6.2.2

5.3 Financiering

De financiering van de subsidies vindt plaats op basis van de gedecentraliseerde middelen die door het Rijk via het Provinciefonds jaarlijks worden gedoteerd. Voor de periode 2012 tot en met 2026 betreft dit een totaalbedrag van € 562 miljoen. De GR heeft geen leningenportefeuille. De renterisiconorm is derhalve niet van toepassing voor de GR.

		(bedragen x € 1.000)
Omvang kasgeldlimiet		Begroot
1 Toegestane kasgeldlimiet		
in procenten van de grondslag		8,2%
in een bedrag		2.843
2 Omvang vlottende korte schuld		0
Opgenomen gelden korter dan 1 jaar		
Schuld in rekening-courant		
Gestorte gelden door derden korter dan 1 jaar		
Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld		
3 Vlottende middelen	(per 1-1-2022)	150.803
Contante in kas		0
Tegoeden in rekening-courant		8
Overige uitstaande gelden korter dan 1 jaar		
4 Toets kasgeldlimiet		
Totaal netto-vlottende schuld (2-3)		-150.811
Toegestane kasgeldlimiet		2.843
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)		+ 147.968

De geldmiddelen die niet direct nodig zijn voor de financiering van de subsidieprojecten en/of de bedrijfsvoering zijn op grond van de Wet Schatkistbankieren per 20 december 2013 verplicht bij het ministerie van Financiën ondergebracht. Overigens is de Uitvoeringsregeling Treasury van toepassing. De regeling is door het dagelijks bestuur vastgesteld in zijn vergadering van 17 december 2015 en vindt zijn basis in de Financiële Verordening Waddenfonds.

5.4 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de GR Waddenfonds in staat is om financiële risico's op te vangen zonder dat wijziging van beleid noodzakelijk is. In de werkwijze voor de subsidies worden beschikte subsidies tevens gereserveerd als verplichtingen in het jaar waarin de beschikking is verstrekt, waarmee de uitgaven één op één lopen. Door met indicatieve subsidieplafonds te werken kan het bestuur sturing houden en een programma voor dat jaar limiteren.

Er bestaat echter wel de kans dat een subsidieaanvrager een bezwaar- of beroepsprocedure instelt tegen de afwijzing van een aanvraag of tegen de condities waaronder een aanvraag is beschikt. Hierover wordt geadviseerd door de onafhankelijke commissie rechtsbescherming. Om een eventuele honorering van bezwaar- en beroepschriften te kunnen dekken wordt 20% van het gedecentraliseerde jaarbudget als weerstandsvermogen aangehouden. Voor de berekening van het weerstandsvermogen wordt het jaarbudget vanaf 2017 van ongeveer € 29 miljoen gehanteerd. Hiermee wordt het weerstandsvermogen op € 5,8 miljoen berekend. Dit bedrag wordt binnen de algemene reserve afgezonderd van de vrij aanwendbare middelen.

In het uit te werken plan om tot afronding van het Waddenfonds te komen wordt ook het weerstandsvermogen betrokken. De verwachting is dat per 2027 niet alle projecten afgerond zijn. Er is dan nog beheer nodig voor deze projecten. Het weerstandsvermogen kan hier (deels) voor worden ingezet. In deze begroting is in de meerjarenbegroting voor het jaar 2027 al 1,75 miljoen uit het weerstandsvermogen gereserveerd voor bedrijfsvoeringskosten.

Indien en voor zover door het dagelijks bestuur een (positieve) beslissing op bezwaar volgt, dan wel een beroepsprocedure tot een uitkering van een bedrag aan middelen gaat leiden, wordt een dergelijk bedrag ten laste van het toereikend jaarresultaat gebracht. Mocht het jaarresultaat niet toereikend zijn, zal voorgesteld worden hiertoe de algemene reserve in te zetten. Zo nodig zal een dergelijk besluit de procedure van een begrotingswijziging doorlopen.

Financiële kengetallen Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds			
1A. Netto schuldquote			
(bedragen x € 1.000)			
<i>Bij jaarrekening ultimo jaar</i>	<i>jaarrekening 2021</i>	<i>Begroting 2022</i>	<i>Begroting 2023</i>
A. Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	-	-	-
B. Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	621	621	621
C. Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	77.926	77.926	77.926
D. Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	15.000	15.000	-
E. Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	150.803	150.803	150.803
F. Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	8	8	8
G. Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	163	81	-
H. Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves)	29.183	28.959	28.878
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-300%	-302%	-250%
Toelichting: een negatieve schuldquote geeft aan dat er per saldo sprake is van een overschot aan middelen.			
Aangezien het Waddenfonds alleen middelen besteed die ze ontvangt van het Rijk in het kader van het Bestuursakkoord Decentralisatie Waddenfonds en de provincies geen middelen beschikbaar stellen, zal het Waddenfonds niet meer geld uitgeven dan dat ze uiteindelijk van het Rijk zal ontvangen.			
1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen			
(bedragen x € 1.000)			
<i>Bij jaarrekening ultimo jaar</i>	<i>jaarrekening 2021</i>	<i>Begroting 2022</i>	<i>Begroting 2023</i>
A. Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	-	-	-
B. Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	621	621	621
C. Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	77.926	77.926	77.926
D. Financiële activa (cf. art. 36 lid b, c, d, e en f)	15.000	15.000	-
E. Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	150.803	150.803	150.803
F. Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	8	8	8
G. Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	163	81	-
H. Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves)	29.183	28.959	28.878
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-300%	-302%	-250%
Toelichting: een negatieve schuldquote geeft aan dat er per saldo sprake is van een overschot aan middelen.			
De quote is hetzelfde als bij 1A, het Waddenfonds verstrekt tot op heden geen leningen.			
2. Solvabiliteitsratio			
(bedragen x € 1.000)			
<i>Bij jaarrekening ultimo jaar</i>	<i>jaarrekening 2021</i>	<i>Begroting 2022</i>	<i>Begroting 2023</i>
A. Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	107.522	107.522	107.522
B. Balanstotaal	186.790	186.790	186.790
Solvabiliteit (A/B) x 100%	58%	58%	58%
Toelichting:			
Hoe hoger de solvabiliteit van een onderneming, hoe gezonder het bedrijf. Een solvabiliteitsratio van 25% – 40% wordt als gezond gezien. Het Waddenfonds is een tijdelijke regeling tot en met het jaar 2026 die tot doel heeft de middelen van het Waddenfonds te besteden in de Waddenprovincies. Aan het eind van de regeling zal de solvabiliteit de 0% naderen.			
3. Kengetal grondexploitatie			
Niet van toepassing bij GR Waddenfonds			

4. Structurele exploitatieruimte			
<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
<i>Bij jaarrekening ultimo jaar</i>	<i>jaarrekening 2021</i>	<i>Begroting 2022</i>	<i>Begroting 2023</i>
A. Totale structurele lasten	43.879	57.141	34.447
B. Totale structurele baten	29.183	29.120	28.959
C. Totale structurele toevoegingen aan de reserves	25.820	-	-
D. Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	47.052	28.021	5.488
E. Totale baten	76.235	57.141	34.447
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/E x 100%	9%	0%	0%
Toelichting:			
De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de jaarrekening is.			
5. Belastingcapaciteit			
Niet van toepassing bij GR Waddenfonds			

5.5 Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf kapitaalgoederen dient inzicht te worden gegeven in het onderhoudsprogramma van de kapitaalgoederen (zoals wegen, gebouwen en openbare ruimte), de financiële consequenties en de vertaling hiervan in de begroting. Deze paragraaf is voor de GR Waddenfonds niet van toepassing.

5.6 Grondbeleid

Deze paragraaf is niet van toepassing.

5.7 Lokale Heffingen

Deze paragraaf is niet van toepassing.

5.8 Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn vennootschappen, stichtingen of verenigingen waarin de GR Waddenfonds deelneemt of anderszins samenwerkt. Deze zijn niet aan de orde.

6 Financiële begroting.

6.1 Recapitulatie programmabegroting en meerjarenperspectief

bedragen x € 1.000

Programma	Realisatie 2021			Geactualiseerde begroting 2022			begroting 2023			begroting 2024		
	lasten	baten	saldo	Lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
1. Subsidies thema's/programma's												
budgetten thema's/programma's	6.024		-6.024	16.528		-16.528	9.109		-9.109	9.028		-9.028
budget majeure projecten	0		0			0			0	4.392		-4.392
Majeure projecten	40.155		-40.155	36.413		-36.413	21.138		-21.138	12.108		-12.108
vrijval voorzieningen	-5.486		5.486		p.m.	p.m.		p.m.			p.m.	
budget kennishuishouding	946		-946	1.200		-1.200	1.200		-1.200	1.200		-1.200
budget monitoring	0		0	100		-100	100		-100	100		-100
ontwikkelbudget	38		-38	300		-300	300		-300	300		-300
			0						0			0
2. Bedrijfsvoering												
bedrijfsvoering	2.198		-2.198	2.600		-2.600	2.600		-2.600	2.600		-2.600
			0						0			0
3. Algemene dekkingsmiddelen												
gedecentraliseerde middelen Rijk	28.878		28.878	28.878		28.878	28.878		28.878	28.878		28.878
renteopbrengsten	301		301	242		242	81		81	p.m.		p.m.
Saldo van baten en lasten	43.875	29.179	-14.695	57.141	29.120	-28.021	34.447	28.959	-5.488	29.728	28.878	-850
Mutatie algemene reserve		850	850		850	850		850	850		850	850
Mutatie overloop bestemmingsreserve		1.523	1.523		7.258	7.258			0			0
Mutatie Reserve Majeure projecten		18.859	18.859	0	19.913	19.913	0	4.638	4.638	0		0
Totaal saldo	43.875	50.411	6.537	57.141	57.141	0	34.447	34.447	0	29.728	29.728	0

bedragen x € 1.000

Programma	begroting 2025			begroting 2026			begroting 2027		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
1. Subsidies thema's/programma's									
budgetten thema's/programma's	9.028		-9.028	9.028		-9.028			0
budget majeure projecten	11.546		-11.546	16.126		-16.126			0
Majeure projecten	4.954		-4.954	374		-374	420		-420
budget kennishuishouding	1.200		-1.200	1.200		-1.200			0
budget monitoring	100		-100	100		-100	100		-100
ontwikkelbudget	300		-300	300		-300			0
2. Bedrijfsvoering									
bedrijfsvoering	2.600		-2.600	2.600		-2.600	1.750		-1.750
3. Algemene dekkingsmiddelen									
gedecentraliseerde middelen Rijk		28.878	28.878		28.878	28.878			0
renteopbrengsten		0	0		0	0		0	0
vrijval voorzieningen		p.m.	p.m.		p.m.	p.m.		p.m.	p.m.
Saldo van baten en lasten	29.728	28.878	-850	29.728	28.878	-850	2.270	0	-2.270
Mutatie algemene reserve		850	850		850	850		1.850	1.850
Mutatie overloop bestemmingsreserve			0			0			0
Mutatie Reserve Majeure projecten	0		0	0		0	0	420	420
Totaal saldo	29.728	29.728	0	29.728	29.728	0	2.270	2.270	0

	Jaren						
Explicitatie Majeure Projecten	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
budget majeure projecten	0		4.392	11.546	16.126	0	0
Subsidie Vismigratiervier Afsluitdijk DNA	1.029	0	0	0			
Subsidie Vitale Kust Eems-Dollard	4.583	0	0	0			
Subsidie Wereld Erfgoed Centrum Waddenzee (WEC)	5.664	0	0	0			
Subsidie Green goods vergister Texel	21	0	0	0			
Subsidie Programma Vermarkten	425	400	0	0			
Subsidie Slow Mill	0	0	0	0			
Subsidie Centrum Gastvrij Schiermonnikoog	0	0	0	0			
Subsidie Pilot Ophogen Landbouwgronden	453	55	0	0			
Subsidie Waddentools Habitatdiversiteit	1.260	435	0	0			
Subsidie Vissen voor verbinding	1.689	112	0	0			
Subsidie Verbinding rond Sud Ie; (Súd Ie (recreatief))	1.688	0	1.866	0			
Subsidie Groene waterstof chemiecluster Delfzijl	60	0	0	0			
Subsidie Demonstratie AHPD Ameland (biovergisting)	400	85	0	0			
Subsidie Ontwikkeling 20MW	3.477	0	0	0			
Subsidie Demoproject restwarmteleiding	0	0	0	0			
Subsidie Groene chemie uit CO2 en zonlicht	8	0	0	0			
Subsidie Waddentools Wij & wadvogels	1.582	4.747	0	0			
Subsidie Waddentools Swimways	1.579	370	139	0			
Subsidie Getijdenenergie: TidalKite (Seaurrent)	454	0	0	0			
Subsidie: Ruimbaan voor vissen	3.046	3.650	2.491	496			
Subsidie De donkerte van het waddengebied	472	315	0	0	0		
Subsidie Holwerd aan Zee	2.176	5.609	256	18	0		
Subsidie Vitale Kustzone Lauwersmeergebied	1.200	2.200	3.200	1.000	0		
Subsidie Zoete Toekomst	0	170	0	0	0		
Subsidie Green Shipping Waddenzee	3.154	1.323	331	0	0		
Subsidie Op paad lâns it Waad	506	121	121	121	50		
Subsidie Zoet op zout	556	310	214				
Subsidie Waddengastronomie versterkt wereld erfgoed beleving	205	179	167	125	84		
Subsidie Nieuwe waterwerken Zoutkamp	95	738	602	371			
Subsidei Regain	631	320	24	244			
Subsidie Deelprogramma Beleef Kornwerderzand	0		2.700	2.580	240	420	60
Totaal saldo	36.413	21.138	16.500	16.500	16.500	420	60

Toelichting begroting 2023

6.1.1 Begrotingsprogramma Subsidiethema's en -programma's

Budgetten thema's/programma's

Voor het jaar 2023 is een bedrag van € 25,6 miljoen beschikbaar voor subsidiëring en financiering van projecten. Op basis van het UK Waddenfonds 2021-2027 en UP Waddenfonds 2021-2027 worden middelen gekoppeld aan de uitvoering van het Investeringskader en zal het dagelijks bestuur van het Waddenfonds subsidieplafonds voor thematische openstellingen vaststellen, uiteraard binnen het met deze begroting vast te stellen budget voor thema's en de uitgangspunten 50% voor ecologie en 50% voor economie.

Naast de reguliere subsidieverlening via 'molenaarsprincipe' en/of tenders voor thematische openstellingen en voor lokale innovaties worden Waddenfondssubsidies ook ingezet voor 'majeure projecten'. Majeure projecten leveren een substantiële bijdrage aan het doelbereik van het Waddenfonds. Dergelijke aanvragen kunnen een subsidieomvang aannemen die de jaarlijks beschikbare subsidiebudgetten benaderen of overschrijden. Om subsidies te kunnen toekennen op grond van het Investeringskader is in technisch-financiële zin een stelsel ontwikkeld (door Waddenprovincies in de GR en door het algemeen bestuur uitgewerkt in de Financiële Verordening en Nota Toelichting Begroting) waarmee de verplichtingen meerjarig kunnen worden gespreid, gekoppeld aan het kasritme van de uitvoeringsfasen. Zie ook ter toelichting paragraaf 3.2.

In beginsel is 2/3 (16,5 miljoen) van het jaarlijkse subsidiebudget inzetbaar voor majeure projecten. In 2016, 2019, 2020 en 2021 zijn er besluiten genomen die ook een toekomstige reservering op dit budget hebben gelegd. Die besluiten zijn in het (meerjaren)overzicht verwerkt.

Voor de reguliere subsidieverlening is 1/3 van de jaarlijks beschikbare middelen (ruim 9 miljoen per jaar) beschikbaar.

Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025	2026
Subsidies o.b.v. molenaars-principe of tenders	9.270	9.109	9028	9028	9028
Subsidiëring grote projecten (meerjarig)	16.500	16.500	16.500	16.500	16.500
Totaal	25.770	25.609	25.528	25.528	25.528

Duurzame kennishuishouding

Hoofddoelstelling 4 bevat de opdracht aan het Waddenfonds om te investeren in duurzame kennishuishouding. In de tijd dat het Waddenfonds onder Rijksverantwoordelijkheid viel, is bij ministeriële regeling geld beschikbaar gesteld voor de onafhankelijke kennisinstelling Waddenacademie. De financiering hiervan liep per juli 2014 af. De Waddenprovincies hebben de wens uitgesproken dat de financiering van de Waddenacademie voortgezet wordt in de vorm van een budgetsubsidie vanuit het Waddenfonds.

Tot en met 2021 is daaraan voldaan door een budgetsubsidie van € 1,2 miljoen aan de Waddenacademie te verstrekken. In 2021 is de duurzame kennishuishouding ondergebracht bij het Bestuurlijk Overleg Waddengebied. Onder paragraaf 3.2 is dit nader toegelicht.

Budget monitoring

Evenals in eerdere begrotingen voorziet de begroting in een budget monitoring. Dit budget wordt ingezet voor de implementatie en verdere ontwikkeling van de monitoring- en evaluatiesystematiek (SME genaamd). De SME is nu zo ver doorontwikkeld dat er indicatoren en streefwaarden zijn ontwikkeld. Inmiddels wordt er actief met dit systeem gewerkt. De komende jaren wordt de systematiek verder ontwikkeld waarbij het wel van belang is te realiseren dat het Waddengebied een open systeem is waar veel factoren invloed op kunnen hebben. Om die reden is het niet mogelijk om één op één aan de hand van de streefwaarden te bepalen of de programma's/projecten van het Waddenfonds succesvol zijn. Om die reden is onderdeel van de SME altijd expert judgement. Op deze manier willen we goed in beeld brengen wat de bijdrage is geweest van projecten en wat is veroorzaakt door andere ontwikkelingen.

Ontwikkelbudget

Om tot gedegen subsidieaanvragen te komen is dit budget beschikbaar voor instrumentontwikkeling en om bepaalde complexe situaties te ondersteunen dan wel vooronderzoek, haalbaarheidsonderzoek of coalitievorming te bekostigen. Hiervoor is € 300.000 op jaarbasis geraamd. In 2021 is het ontwikkelbudget ingezet voor thema- en kennisbijeenkomsten. Vanaf 2022 voor wordt er € 100.000 van dit budget begroot om in te zetten voor communicatie.

6.1.2 Begrotingsprogramma Bedrijfsvoering

Uitvoeringsorganisatie en beheerfuncties

In totaal is in 2023 € 2.600.000 beschikbaar.

Personele inzet

De personele inzet bestaat uit personeel dat in vaste dienst dan wel op detacheringsbasis in de uitvoeringsorganisatie werkt. Daarnaast wordt er op ad hoc basis door de Provincie Fryslân specifieke en specialistische kennis geleverd. Er is inmiddels voldoende extra budget beschikbaar gesteld. In paragraaf 3.2 wordt expliciet ingegaan op de hoogte van de extra benodigde middelen.

Huisvesting

Het Huis voor de Wadden wordt door het Waddenfonds gehuurd van het Old Burger Weeshuis. Het huurcontract is in 2021 verlengd tot en met 2023, het huurbedrag is € 2.500,- per jaar opgehoogd. De Waddenacademie, het Omgevingsberaad Waddengebied en sinds januari 2022 ook de Beheer Autoriteit Waddenzee onderhuren ruimtes van het Waddenfonds.

Externe expertise

De organisatie maakt gebruik van externe (contra) expertise wanneer het niet via de vaste (gedetacheerde) bezetting beschikbaar is en ook het kennisnetwerk van de beheersorganisatie er niet in kan voorzien of wanneer het buiten de reguliere contracten valt. Het gaat vooral om specialistische expertise op financieel en juridisch gebied.

Beheerorganisatie

Tot 1 september 2014 werd de beheerfunctie door Dienst Landelijk Gebied uitgeoefend. De Provincie Fryslân heeft per september 2014 de beheerfunctie overgenomen. De beheertaak is inmiddels uitgebouwd omdat processen rond beheer, voortgang en verantwoording, eindafrekening en veldinspecties van verstrekte subsidies robuuster worden ingericht. Na de vaststelling van de 6^e begrotingswijziging 2020 Waddenfonds en de begroting 2021 Waddenfonds is de overeenkomst (DVO) met de Provincie Fryslân in 2020 verlengd. In deze begroting wordt er ruimte gecreëerd om de beheertaak tot en met 2026 op het huidige niveau uit te kunnen voeren.

Overige organisatiekosten

Onder organisatiekosten vallen onder andere uitgaven voor accountantskosten; huisstijl (formats, briefpapier); digitalisering; telefoonkosten; representatiekosten; kantoorkosten; bestuursvergaderingen (reiskosten, versnaperingen, werkbezoeken); verzekeringen; belastingen e.d.; vacatievergoeding en reiskosten voor de onafhankelijke kwaliteitscommissie en de (deskundigen)adviescommissie.

6.1.3 Begrotingsprogramma Algemene dekkingsmiddelen

Gedecentraliseerde middelen Rijk

Op grond van het Bestuursakkoord ontvangt de GR Waddenfonds voor het jaar 2023 via het Provinciefonds een decentralisatie-uitkering van € 28,878 miljoen.

Rente

Met ingang van 2014 worden de geldmiddelen die nog niet direct uitbetaald hoeven te worden op grond van de Wet Schatkistbankieren, verplicht bij het ministerie van Financiën gestald. Van het ministerie wordt hierop een rentevergoeding ontvangen die gelijk ligt aan de Nederlandse staatsrente. Voor het jaar 2023 wordt een bedrag van € 81.000,- geraamd als te ontvangen rente. Voor de resterende looptijd zijn er geen rente opbrengsten. Op de afname van de renteopbrengsten wordt in paragraaf 3.2 'Algemene financiële en beleidsmatige kaders' nader ingegaan.

Vrijval overlopende passiva door vrijval projecten

Soms vallen er bij het vaststellen van de definitieve subsidiebeschikking van een project middelen vrij, bijvoorbeeld doordat de subsidiabele kosten van het project lager uitvallen of doordat het project geen doorgang heeft gevonden. In dergelijke gevallen worden de vrijgevallen middelen aan de algemene dekkingsmiddelen toegevoegd.

6.1.4 Resultaatbestemming

In beginsel valt het jaarresultaat toe aan de algemene reserve. In de jaarrekening 2021 is het voorstel opgenomen om het rekeningsaldo 2021 toe te voegen aan het budget thematische openstelling. In de voorgaande hoofdstukken 3 en 6 is uitgebreid ingegaan op de aanwending en besluitvorming over deze reserve.

6.2 2024 en verder

De begroting 2023 geeft hetzelfde perspectief voor de jaren 2024 tot en met 2026. Voor 2027 worden de bedrijfsvoeringskosten begroot op € 1.750.000.

Na introductie van het Investeringskader en het stelsel waarmee projecten meerjarig gefinancierd kunnen worden, kan een beslag ontstaan op de ruimte van komende begrotingen. Dit kan het hierboven geschetste meerjarenperspectief voor de begrotingsjaren 2024 en volgende doen wijzigen. Indien een intentie tot gevolg heeft dat er een beslag wordt gelegd op de begrotingsruimte van komende begrotingen wordt daarmee het 'vrij' beschikbaar budget voor subsidiethema's en -programma's in die komende jaren verlaagd. Dat daartoe aanleiding kan zijn, is nader toegelicht in hoofdstuk 3 en 6.2.1.

Zoals in hoofdstuk 3 al is aangegeven met betrekking tot de reeds vastgestelde majeure projecten, staat in het schema hierboven wat de meerjarendoorkwerking van deze projecten is.

Financieel gezien gelden voorts nog de volgende jaarschijven (Rijksdotaties) die aan het Waddenfonds zullen worden toegevoegd:

2023 t/m 2026 (jaarlijks): € 28.878.000,-

6.3 Geprognoteerde balans

Het ministerie van BzK heeft per brief in december 2020 gevraagd om een geprognoteerde balans op te nemen. Deze balans geeft aan hoe de inkomsten en uitgaven voor 2023 en verder verwacht worden. Dit is verwerkt in onderstaande balans.

	Realisatie			Geprognoteerde balans				
	Bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Activa								
Financiële vaste activa								
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		15.000	15.000		-	-	-	-
Vlottende activa								
Vooruitbetalingen		3	3	3	3	3	3	3
Uitzettingen korter dan één jaar		150.803	142.182	123.313	105.177	88.990	65.325	39.282
Overige vorderingen		20.093	500	500	500	500	500	500
Liquide middelen		8	10	10	10	10	10	10
Overlopende activa		163	81	-	-	-	-	-
Totaal activa		186.069	157.776	123.826	105.689	89.503	65.838	39.795
Passiva								
Vaste passiva								
Eigen vermogen		107.522	86.312	54.115	42.265	31.415	20.565	15.382
Vlottende passiva								
Vlottende schuld		212	700	700	700	700	700	700
Overlopende passiva: Nog te betalen subsidies		77.926	70.263	68.511	62.224	56.888	44.073	23.213
Facturen onderweg		409	500	500	500	500	500	500
Totaal passiva		186.069	157.776	123.826	105.689	89.503	65.838	39.795

Vastgesteld door het algemeen bestuur Waddenfonds op 1 juli 2022

C.J. Loggen
Voorzitter

G.W. Huisman
Secretaris - directeur